

**Jubilæum Sæculare Ecclesiæ Catholicæ Per Septendecim
Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala**

Per Septendecim Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala ; Ex Annalibus
Ecclesiasticis collectum Pro Xenio Oblatum Academicæ Sodalitati
Dominorum B. Mariæ Virginis Annunciatæ Herbipoli, Anno ...

Herbipoli, 1702

Decas VII. (Ab anno Christi 1660. ad 1670.)

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64733)

facta & in die natali Domini eruptura, de-
fecta est, quorum præcipui dati sunt in-
vincula, & sapienter imperatum militibus
omnibus sacramento solutis, ut statim
Londino abscederent, quo decreto con-
juratio, & conjurationis sementis extin-
cta est.

Reconciliatis Regibus Hispaniæ ac Fran-
ciæ, Condæus quoque cum uxore ac li-
beris in Franciam rediit, & exceptus per-
amicè à Principe Longavillo, per eundem
ad Regem deductus est, à quo cum incre-
dibili aulæ totius voluptate susceptus,
etiam Cardinali Mazzarino in partem hu-
jus gaudii veniente, aut venire simulante.

(*** ***)

DE CAS VII.

(Ab anno Christi 1660. ad 1670.)

1661. IN Hungaria Turcæ arcem S. Jobi
* Occupant: & Joannes Kemminius
in Principem Transylvaniæ eligitur, atque
Achatius Barsfay Turcarum ope intrusus,
ab ipsis Transylvanis interficitur. Princeps
autem Ragotzkus fidem Catholicam am-
plectitur.

Exercitus Cæsareus Transylvaniam in-
greditur in subsidium Principis Kemminii,
qui

qui tamen eodem anno per suorum pro-
ditionem occiditur.

In Angliâ Carolus II. Londini coronatur,
& esum carniû feriâ sextâ & septimâ ve-
tat, ac Quadragesimam sancit, & cum fa-
veret etiam Jesuitis, & de iis intra re-
gnum admittendis cogitaret, Parlamen-
tarii tamen edicto protinûs jusserunt Je-
suitas omnes toto regno exesse, quo
non obstante, in ipsa urbe regia Lon-
dinensi latuere complures, Rege non
in scio. Firmat quoque Carolus II. An-
gliaë Rex nuptias cum Catharina sorore
Regis Lusitaniaë, cui concessum est à Par-
lamento, ut viginti Religiosos & Sacerdo-
tes Catholicos posset in aula sua retinere,
& decretum eadem occasione, ut omnia
edicta Elisabethæ contra Catholicos
tollerentur, religionis libertate per-
missâ.

Ineunte Novembri Regina Franciæ
Theresia inter puerperii cruciatus enixa
est feliciter Delphinum, magno Ludovici
XIV. & totius gentis gaudio, qui statim
solvi jussit ex carceribus rerum capitalium
reos, & pecuniam erogavit inter eos, qui
detinebantur carceribus propter negotia
civilia, & Crequiùs Dux Roman Legat-
us missus, ad nuncium hoc gaudiosum
Pon-

Pontifici ferendum, actæque Deo publicæ & solennes gratiæ pro tanto munere.

In Hispania quoq; Philippo IV. Regi Hispaniarum ex Anna Maria 7. Novembris natus est infans Regius, & conceptum luctum propter obitum alterius infantis, qui sex diebus antè præcoce morte sublatus est, suâ nativitate iterum absterfit, & 11. Kalend: Decembris sacris aquis elutus dictus est Carolus hujus nominis postea, cum Philippo IV. parenti in monarchia succederet, secundus: Primario huic nomini aliis quoque ex pietate adjunctis, scilicet Josephi, Antonii, Leonardi, pro quo munere actæ similiter Deo publicæ gratiæ, & magnæ lætitiæ signa ubique edita.

Die 8. Decembris supplicante Philippo IV. Hispaniæ Monarchâ Alexander VII. declaravit suam sententiam de immaculatâ Conceptione Beatissimæ Virginis, in hoc sensu, quòd Deipara in ipso primo instanti creationis animæ & infusione in corpus, fuerit præservata per merita Redemptoris à peccato originali.

In Gallia moritur Cardinalis Mazzarinus, vir magni ingenii, sed fortunæ longè majoris, quo vix alius majus Gallorum odium sustinuit, & illud contempsit felicius ac gloriosius.

Lu-

Ludovicus XIV. mandat, ut omnes sui subscribant constitutioni Innocentii X. Pontificis contra Jansenistas datæ.

Hoc anno etiam uterque Monarchæ Philippus IV. Hispaniæ & Ludovicus XIV. Franciæ duos summos Ministros duarum summarum aularum deprehendunt, qui in summa infidelitate administrarunt proventus regios; apud Hispanum quidem reperti sunt decem milliones aureorum, Fuquetius autem Gallici ærarii regii Præfectus convictus est usurpationem quadraginta millionum librarum de regis redditibus. Quid sic mirum, si Provinciæ Regum exhauriantur tributis, & tamen eorum æraria non augeantur, si tales inatrabiles Harpyæ populorum sudores & sanguineos labores pro suo emolumento exsugant. Ideo Ludovicus XIV. post hæc ipse suum ærarium administrare decrevit, delecto ad hoc probatorum virorum plurimum consilio & operâ, qui in hoc munere castè & integrè versarentur: Pro causa autem Fuquetii & Regiorum quæstorum ac publicanorum penitus extricanda vix duo anni suffecerunt.

Pax inter Moschos & Svecos composita.

In Cypro ob tyrannidem quorundam præfectorum tumultuatum est.

Tur-

Turcæ in Transylvaniam occupant
transitum, *Ferream Portam* dictum, quos
Comes Nicolaus Zrinus in Croatia profli-
gat. Similiter Sultan Ibrahim cum vigin-
ti millibus suorum in Dalmatia a Venetis
cæditur.

Cham Tartarorum Moschoviam cum
200. millibus armatorum invadit. Inte-
rim pestis depopulatur Constantinopolim.

SECTA FANATICORUM IN ANGLIA.

Hoc anno arma corripuerunt in Anglia hu-
jus Sectæ affectæ, Fanatici dicti, eâ inten-
tione insurgentes & sese consociantes, ut Mo-
narchias omnes ubique tollerent, quos appella-
bant Carnales & ajebant se divinitus ad id
esse vocatos, eorumq; tessera militaris erat: Vi-
vat Dominus JESUS, sed hi Phantasta iteratè
& Regiis militibus cæsi & dissipati sunt.

(1662.) Imperator Leopoldus
Senatui Erfordienti mandat sub gravi pœ-
na consuetam precationem pro Electore
Moguntino tanquam legitimo Domino à
Ministris verbi post publicas conciones
haberi, quòd illi hæctenus facere detrecta-
bant, & quæ secuturæ brevi rebellionis
fuere exordia.

Archi-Dux Austriæ Ferdinandus Ca-
rolus Josephus eligitur in Magistrum
Coad-

Coadjutorem magni Teutonici Ordinis
In Croatia Turcæ magnâ suorum clade
à Zrinvarino repelluntur, & irrito con-
nato obsident Claudiopolim Transylva-
niæ urbem.

Leopoldus Wilhelmus Archi-Dux Aus-
triæ bellicosissimus & pientissimus Prin-
ceps sanctè obit.

Moschi cædunt 8. millia Tartarorum
& Cosaccorum in acie.

Urbs Passaviensis fere tota ab incendio
in cineres redigitur.

Joannes Austriacus plurimas urbes Lu-
sitianorum expugnat.

Goa Metropolis Indiæ cum magno dis-
scrimine religionis Catholicæ in illis re-
gionibus recens introductæ, ab Hollandis
capitur.

Rex Galliæ Ludovicus XIV. deputatus
Genevæ mandat, ut in ea urbe liber sit
usus Catholicæ religionis, idem Rex jubet
viginti tria templa hæreticorum demoliri
quæ in ditione Genevensi fuerunt in illius
protectione. Renovavit etiam Rex de-
creta contra Hugonottas, & carceribus
includi jussit, præcipua capita sectæ Illu-
minatorum. Dunkerkam quoque uti alia
cum Anglis conventum fuit, quinquagies
centies librarum millibus redimit, urbem

que illam ingressus Catholicam religionem cum multis privilegiis restituit.

Inter Pontificem & Galliae Regem gravissimae discordiae exoriuntur, propter Ducem Crequium Regis Christianissimi legatum male acceptum Romae; Siquidem contra jus gentium in uxoris ejus currum multi sclopi displosi sunt, quorum glandibus puer honorarius unus est interfectus, & cum Legatus se ex ambone videndum praebuisset, ut tumultum reprimeret, in eum quoque conjectae glandes, fenestrae palatii ejus impetitae, coris militibus cum vexillo & tympanis ad eum obsidendum & male mulctandos Gallos accurrentibus, quem etiam palatio suo incluserunt, neque magnae ejus familiae cibaria unde victitare possent, sufficienter praebere permiserunt, & tunc denique in urbem inducta sunt quatuor armatorum millia ad vim propulsandam; quibus contumeliis in Principem suum redundantibus permotus Legatus urbem deseruit: Quo audito Rex quamprimum ex Francia legatum Pontificium remisit, triginta equitibus stipatum ad pontem usque Bellovacensem Sabaudiae ditionis limitem, prohibuitque cum Francis agere quamdiu in Francia versaretur. Graviter sibi metuit

metuit ob hanc injuriam Pontifex & sub
tribus marchionibus comparavit sibi exer-
citum, quem irato Regi Ludovico oppo-
nere posset. Atum interea per duos an-
nos magno molimine utriusque partis pro
pace inter Pontificem & Regem concili-
anda: sed quia Rex Christianissimus con-
stanter peteret inter cætera, quibus sibi
satisfieri volebat, statûs Castrensis restitu-
tionem Duci Parmensi, sine armis discor-
dia componi nequivit, motæ igitur Ita-
liam versus copiæ Gallicæ in Parmensi di-
tione convenerunt, classis item Gallica sub
Belfortio Duce Genuense, Etruscum
mare oberrans exsensionem in aliquo
statûs Ecclesiastici littus minabatur, sed
& Pontificii delectus in Germania & Hel-
vetia habuerunt, quibus sese contra inva-
dentem tuerentur. Denique tamen anno
1664. die 12. Februarii vanâ spe & metu
multorum agitata hæc controversia finem
fortita est, tractatu Pisis in Etruria habito,
quo Alexander Pontifex rerum actarum
excusationes per Cardinalem nepotem
Chisium Parisios ad Regem transmitteret,
Gentem Corsicanam à Sedis Apostolicæ
militia edicto perpetuo arceret, reditu-
tegratæ pacis memoriam & pacta in mar-
more sculpi Romæ procuraret, & Re-

perpetuâ oblivione sepeliret vim Oratori suo illatam, & civitatem Avenionensem; comitatunq; Vindascinum Ecclesiæ ex integro restitueret, quem ex illo tempore Galli usurpare cœperunt.

Sub finem hujus anni Algeriani multas naves Batavorum, Anglorum, Francorû & Italarum interceptere, & tamen singuli hi populi piratis illis longè superiores hucusq; convenire non potuerunt ad pestem hanc Christianitatis exterminandam. Et quidem hoc anno ferocius Bassa Algerianus sæviit in Christianos propter conspirationem decem millium captivorum in ergastulis hujus urbis: quod enim conspiratio hæc prodita fuisset, omnes immaniter trucidati sunt. Et Sacerdos quidam Dominicanus, qui eos in arcem inducere pollicitus erat, vivus terrâ obrutus est, prius atrociter tortus; quâ in quæstione conjuratorum indicavit neminem etiam iis qui eum excruciabant mirantibus, & fidem quam oderant in eo laudantibus.

(1663.) Hactenus Turca in Hungaria suis Bassis rebellibus domandis detinebatur, quibus subactis audaciùs & atrocitùs irrumpere posset, & Transylvaniam quam spe jam devoraverat cum aliis sibi subdicere, ideo dubiis responsis hactenus

S

suspens

suspensum tenuit Leopoldum : At nunc aperto bello aggreditur Hungariam, & cum ingenti exercitu, quinquaginta equitum & peditum centum millibus regnum illud inundat. Tartaris Moraviam & aliam Hungariæ partem depopulantibus; ac primùm caësis nostris temerè configentibus Vyvarinum (Neuhäusel) obsidet & 26 Septembris ad deditionem cogit, Leopoldus autem nihil intentatum pro conservando, regno relinquit, mittit proinde legatos in Galliam, Angliam, Daniæ, Sveciam, Hollandiam, Prussiam, Poloniam ad auxilia contra communem Christianitatis hostem corroganda, & ipse ad Comitiam Ratisbonam contendit, Viennam interim muniri curat, & suburbia, quæ hosti prodesse possent dirui, denique omnia officia optimi Imperatoris explevit, sed minora auxilia & subsidia, quam zelus Christiani nominis & res ipsa postulavit, à plerisque Principibus Christianis, & quod maxime mirè, ab iisdem quorum maxime res agebatur, impetravit, eodem namque anno Turcæ Levam, Novigradum, & Nitriam occupant.

Arcem interim S. Benedicti, Abbate Petro Korompay strenuè contra omnes hostiles impetus conservante.

Moritur

Moritur Ferdinandus Archi-Dux Oenipontanus Tyrolinæ Linæ. Archi-Dux autem Carolus Josephus decernitur Belgii gubernator.

Joannes Austriacus post oppugnationem sex dierum Eboram expugnat, & tri-duana direptione multis millionibus potitur, brevi autem post Lusitani resumptis iterum animis feliciter cum Hispanis confingunt, & his cæsis acie, Eboram recipiunt: qua in pugna Joannes Austrius duobus jam equis, ex quibus pugnabat, suffossis, tertio tandem fugere compulsus est.

Erfordiani tanquam refractarii Cæsareis mandatis de forma precationis pro Electore Moguntino, banno feriuntur à Cæsare, malè tamen ab iisdem vapulavit, Cæsareus Caduceator D. Jacobus Lidt à Schwanau, quam ferociam Elector mox conductis copiis vindicare aggressus est.

Cùm jam anno superiore Carolus Lotharingæ Dux ditionem suam Regi Franciæ certis conditionibus transcripisset, (quas tamen ejus propinqui vehementer improbârunt) hoc anno Marsalum, fortissimum à natura loci munimentum Rex ad deditionem compulit 3. Nonas Septembris.

Milites Quartiani in Polonia magnâ diffensio-

sensione & dilaceratione tumultuantes à Casimiro ad obsequium quâ promissis, quâ armis reducuntur.

Parisiis Simon Morinus Albamalenfis hæreticus fanaticus, qui se Spiritum S. esse jactabat, & multos sibi socios, etiam Sacerdotes adsciverat, 17. Aprilis vivus exuritur.

In Anglia Londini impium edictum promulgatur, ut omnes Catholici regno intra octiduum exeant, exceptis Reginae famulis.

(1664.) Munimentum Turcicum Tubbeck sive Torpech, ubi Solymani ad Sigethum mortui cor & intestina condebantur, ab Hohenlohe & Zrinio incineratur: Posthæc die 1. Februarii arce Terracâ armatâ manu expugnatâ incenduntur à Zrinio pontes Esseckiani, opus ab arte & à robore inter miranda orbis jure censendum sub eadem tempora durante obsidione arcis Quinque-Ecclesiensis timore percussis & fugâ dilapsis Turcis Castella Musiacum, Neostadium, Sethum, Bardaran, Sechzugium, & plura alia in spoliis celsere victoribus: die 17. Aprilis Cæsareus Belli-Ductor Radwigijs de Souchez cum decem millibus obsidet Nitriam Hungariæ fortalitium, & quinto Aprilis Turca ad deditone n cogit die 28. Aprilis obsidetur Canisa ab Hohenloho, Zrinio, & Stroztio

ntes a
missis,
alensis
cum S.
etiam
s virus
m pro-
o intra
amili-
rcicum
anni ad
conde-
incine-
ce Ter-
duntur
arte &
censu-
obsidio-
re per-
lla Mu-
rdaran-
um cel-
æfarens
ez cum
Hunga-
Turca
obside-
& Stro-
tizio

tizio. Verum primâ Junii numeroſo Tur-
carum exercitu obſeſſis in auxilium advo-
lante, Cæſarei ab obſidione recedunt,
eventu animis non respondente.

Interea die 5. Maji Legatio Svecica Ra-
tiſponæ inveſtituram accipit a Cæſare de
Principatibus Bremeni, Verdienſi, Po-
merania, Riga, & Dominio Wiſmarienſi.

Die 19. Auguſti cæduntur Turcæ ad Le-
vam à Soucheſio, occumbunt hoſtium
ſex millia in acie, plures fugâ diſſipati,
amittant ducenta vexilla, quadraginta
tympana, tredecim tormenta, mille cur-
rus annonarios.

Die 1. Auguſti cæditur Turcicus ex-
ercitus ad S. Gothardum ſub excellentiſ-
ſimo Generali Cæſarei exercitûs Comite
Montecuculi, cum paulò antè Turcæ Neo-
zrinium occupâſſent, ideo arcis illius de-
ſenſionem negligentibus Cæſarianis, & ja-
ſturam illâ diſſimulantibus, quòd eam Zri-
nius Comes abſque Cæſaris conſenſu tu-
multuario opere conſtruxiſſet, & eâ potiùs
ad prædas coacervandas uteretur, quas à
ditione Turcica inquietus etiam in pace
miles abigebat, quàm quòd regionis Chri-
ſtianæ juſtæ ſecuritati inſerviret.

Hujus porrò munimenti expugnatib occa-
ſio fuit Cæſareæ victoriæ, atque paciſ-

consecutæ; Præfectus enim Turcicus au-
 Etis jam animis dum in Austriam irrumpe-
 re tentat, resq; tota in transitu Arrabonis
 fluvii versari videretur, eumq; jam magna
 ex parte Turci transissent, & impetum in
 Christianas copias fecissent, res ad cruen-
 tam pugnam pervenit, in qua sedecim
 millia Turcarum perierunt, dum flumen
 aut trajicere, aut transitum sociis sterne-
 re conati sunt. Insignis hujus victoriæ non
 spernendam partem sibi attribuunt auxi-
 liares copiæ Gallicæ in Hungariam a Rege
 Ludovico sub Comitibus Foliadeo & Co-
 lineo transmissæ, quorum opera vetera-
 no Germanorum robori adjuncta (aliquot
 jam turmis novi delectus dissipatis) pug-
 nam non tantum restituit, sed illustri etiam
 triumpho fœderatum exercitum cumula-
 vit. Eodem die Dux Souchesius Baraka-
 num quoque Turcis ereptum incineravit.
 Post hanc victoriam pax inopina, seu po-
 tius armistitium vicennale Cæsarem inter
 & Turcam in castris Turcicis prope pagum
 Vasvar conclusum est.

Gaudium ex hac victoria & pace ena-
 tum attemperavit funebris luctus ex mor-
 te Caroli Josephi Archi-Ducis, fratris Im-
 peratoris, cum jam esset Passaviensis &
 Olomuzensis Episcopatum Administer,
 & su-

& supremus Magister Ordinis Teutonici, & ad Gubernacula Belgii à Rege Philippo destinatus. Quò dum proficisci cogitabat, febrì correptus Lincii præmaturâ morte sublatus est, tantò graviore Domûs Austriacæ jacturâ, quòd unico surculo deinceps Domus Austriaca floreret.

Post Martis pugnas, inter venationis delicias Nisolaus Comes Zrinius apri (ut dictum est) fatali dente laceratus periit: suspicantur autem plurimi ex viris gnaris politicæ jussu fuisse occidi secretiori vindictâ, quòd res novas & quieti publicæ noxias moliri ausus fuisset.

Desiit vivere Wilhelmus Princeps Austriacus minoris sclopi explosione vulneratus, & quia tæduit Batavos ab hujus Domûs auspiciis vivere, successionem hæreditariam filio ejus renuerunt, quæ res grandium motuum occasio fuit.

Die 15. Decembris videri cœpit cometa, magna disturientium Mathematicorum tunc temporis materies.

Moguntinus Elector Joannes Philippus Erfordiam civitatem Thuringiæ vi armatâ adigit ad primæ obedientiæ sacramentum, cui sese subducere jam à multis annis cœperant. Hæc urbs Svecorum armis olim sub Gustavo Adolpho occupata,

pata, cum diu eorum (Bellonâ Svecicâ in corio Germaniæ ludente) sedes Imperii fuisset, & pace pactâ legitimo suo Principi parere debuisset, se pro libera civitate Imperii habere cœpit, unde cum nec minæ, nec sententiæ eam ab usurpatæ libertatis ambitone retraherent, annuente Cæsare ad detrectatam subjectionem coacta est.

Armorum suspensio inter Reges Hispaniæ & Lusitaniæ facta, quâ finitâ Lusitani Alcantaram Hispaniæ eripuerunt.

Colmaria cum novem urbibus Alsatia subijcit se Regi Galliarum.

Pestis affligit Hollandiam, & Episcopus Monasteriensis armis eosdem conturbabat, causa autem armorum susceptorum fuit castrum Eyderum Emdensis in Frisia Comitum, quod Episcopus Monasteriensis ob aliquot debita obæratî sibi Comitum vi occupavit. Quod ægrè ferentes Batavi arcem Comitum sibi subditi, in Episcopi Catholici potestatem redigi, arma armis opposuerunt, qui graviori bello mox distracti fuerunt: etenim Rex Angliæ questus institores suos durius haberi à Batavis, qui ubicunq̃ mercimoniorum causâ per Africam & Americam convenirent damna sibi illata, quæ milliones quinque librarum

exce-

excedere prætendebat, repetens, neque
per oratores suos amicâ compositione ha-
cenus consecutus, bellum hoc anno indi-
xit, cui mutuis navium deprædationibus
usque in sequentem annum prælusum est.

Rex Angliæ pro hoc bello Tingitanam
arcem vendit Regi Galliæ, pecuniâ con-
tra Hollandos usurus.

(1665.) Lesleus Cæsareus Lega-
tus in comitatu 350. stipatorum mittitur
ad Turcarum Imperatorem die 6. Maji
pro armistitio 20. annorum stabiliendo,
qui die decimâ Decembris Legatione suâ
Constantinopoli perfunctus, antè abitum
suum à Turcarum Sultano amplissimum
diploma impetravit in favorem PP. Socie-
tatis Jesu, quo ipsis tum contra Turcarum,
tum etiam contra Græcorum exactiones
& molestias securitas data & stabilita est.
Obtulit in hac Legatione Lesleus nomine
Cæsaris auri argenti que supellectilem un-
decim millium librarum pondo, quam li-
beraliter Sultanus misso quoque Turci-
co oratore Viennam compensavit tento-
rio, tapetibus, equis, ephippiis, & armis
non inconcinne, pro gentis ferocis impe-
ritia fabricatis. Ingressa est autem Vien-
nam Turcica Legatio statim die 8. Junii.
Primo año pacis cum Turca initæ, datum

est initium primâ ligonum applicatione
 novo in Hungaria fortalio Leopoldopolita
 no extruendo in locum Neosolii (sive Neuhäusel) quod vi pacis contractuum relictum
 fuit in potestate Turcarum, eâ conditio
 ne, ut loco illius aliud à Cætare muni
 mentum non contradicentibus Turcis ex
 strui posset pro confinibus Austriæ tuen
 dis.

Poloni in Ukraina cædunt sex millia
 Cosaccorum rebellium, reliquis fugatis.

Philippus IV. Hispaniarum Rex die 17
 Septembris ex calculi doloribus obit, Mo
 narcha ad eximias virtutes à naturâ forma
 tus. Acclamatus est post funera patris
 Carolus II. quadriennis puer sceptro re
 gendo impotens, unde rerum summa ex
 Regis testamento ad matrem Marianam
 devoluta est, cui juvandæ consiliis suis
 sex regni Proceres pariter sunt destinati
 (nam Hispanorum ab aliquot sæculis nul
 lus Rex ætate minor sceptris admotus est)
 quæ res non spernendam timendi occasio
 nem ministrare pluribus visa est.

Famoso incendio redeunti ex Hunga
 ria Mahometi Constantinopolis illuxit,
 quo aliquot domorum millia absumptæ
 sunt, & totum Regiæ matris gynæceum
 conflagravit, in quo immensum gemma
 rum

rum, & pretiosæ suppellectilis pondus periit.

Batavi insigni clade ab Anglis prælio navali contriti sunt, triumphante Jacobo Duce Eboracensi, qui Caroli Regis frater, & Anglorum Archi-Thalassus erat.

Die 25. Julii moritur *Æniponti* Archi-Dux Sigismundus Franciscus Cæsaris Leopoldi cognatus, & hic quidem lineæ Tyrolensis ultimus & absque liberis, qui nuptias cum Hedwige Augusta Palatini Sultzbacensis filia meditabatur. Imperator igitur Tyrolensis Principatus Dominium auspicatorus *Ænipontum* profectus est.

Fatis quoque concessit Carolus Mantuæ Dux in ipso juventutis flore jam viribus effactus, quas inter illicitos amplexus extenuavit: Ex Clara Eugenia Austriacæ unicum reliquit filium Ducatus hæredem Ferdinandum Carolum annorum tredecim, qui & ipse hætenus prole carens, si aliquando improlis obiêrit, controversiæ materiam de successione ministraturus videtur.

Pater Dominicus *Ottomannus* Ordinis Prædicatorum, frater Imperatoris Turcarum, & primogenitus Ibrahimi (qui anno 1644. captus fuerat ab Equitibus Meliten-sibus cum Sultana matre in itinere versus

Mecham) Parisios venit, & ibidem à Rege honorificè excipitur.

Franciscus Salesius Episcopus Genevensis Sanctorum catalogo ab Alexandro VII. adscribitur

(1666.) Die 27. Januarii Comes Harrachius ex Hispania redux attulit ratificatum & subscriptum nuptialem Contractum inter Augustissimum Romanum Imperatorem Leopoldum I. & Margaritham Hispaniæ Infantem: Ceremoniæ Antenuptiales Madriti celebratæ sunt die 25. Aprilis, vices Augustissimi Sponsi Cæsaris Leopoldi obeunte Duce Medina de la Torres. Die 28. Aprilis Augustissima Sponsa Madrito movere cœpit in Austriam classe Hispanâ in Italiam translata, & inde traducta regiâ pompâ Viennam, die 29. Novembris primò salutata est ab Augustissimo Sponso, Cæsare Leopoldo in Scheidwien: die 5. Decembris novâ & nondum visâ solennitate Viennam introducta.

Londinensis civitas Angliæ metropolis ab igne ferè tota absumitur, redacta in cinerem quindecim domorum millibus. Eodem anno etiam Tyrnavia majore ex parte conflagravit.

Civitas Bremensis à Svecis obsidetur, & tandem Ordinum Belgii confœderatorum

Electoris Brandenburgici & Principum Brunswicensium interventu jurat Svecis obedientiam, quâ prius Imperio obstricta fuerat; valedicit quoque juri suffragium in Imperio ferendi, & in Dietis locum obtinendi, pactis tamen tantum usque ad finem sæculi decimi septimi duraturis.

Hollandi & Angli vario Marte præliantur.

Lusitani magno numero in regnum Castellæ irrupentes, ab Hispanis repelluntur.

In Polonia omnia turbatissima.

Gandia jam anno superiore à Turcis exagitari cœpta nunc fortius affligitur præsidariis Venetis fortiter propugnantibus, triremibus autem Venetis, Pontificiis, & Melitensium Equitum non eâ, quâ par erat, concordia, fidelitate, & celeritate, auxilio venientibus.

Christina Regina Sveciæ interest Comitibus regni Holmiæ, & reservata sibi in abdicatione regni jura vendicat, ne quovis prætextu mutatis à Svecis vellicarentur, & negotio feliciter confecto Romam revertitur.

Alexander VII. Summus Pontifex ad instantiam Reginæ Hispaniæ per Breve speciale dispensat, ut Pater Joannes Nidhardus

hardus Societatis Jesu Regina ejusdem
Confessarius non obstantibus Societatis
statutis, possit acceptare & exercere mu-
nus inquisitionis Generalis Hispaniarum.

Senatus Regius in Hispania prohibet ar-
tificiosa capillitia quæ vulgò Barocka
vocamus, eò quòd singulis annis in Gallia
impenderentur plùs quam vicies centena
millia aureorum.

Dira pestis grassatur ad Rhenum supe-
riorem Moguntia & circumjacentibus lo-
cis, ac Palatinatu Rheni.

✽(1667.)✽ Alexander VII. Summus
Pontifex, morte piè obitâ, Sedem relin-
quit Cardinali Julio Rospiglioso Pistorien-
si, qui nomen Clementis IX. assumpsit,
& die 30. Julii ad instantiam Augustissimi
Imperatoris Leopoldi concedit festum SS.
Anglorum cum octavâ celebrandum per
omnes Provincias Romano Imperatori
subjectas.

Idem Pontifex mandat omnibus, qui ad
horas Canonicas obligantur, ut deinceps
officium Immaculatæ Conceptionis per
octavam recitetur.

Die 28. Septembris incredibili plausu
Germaniæ Cæsari filius nascitur, in Baptis-
mo dictus Ferdinandus, Wenceslaus, Jose-
phus, Michaël, Elzearius.

Ludovicus XIV. ingenti cum apparatu bellico irvadit Belgium jure suæ uxoris provincias illas prætendens, quod tamen jus Hispani tunc temporis validissimè & constantissimè impugnabant, eò quòd Regina illi juri solemniter cessisset, eamque cessionem & renunciationem Rex Ludovicus ipse confirmasset: utraque tamen pars pro mediatore pacis & decisione litis novum Summum Pontificem acceptavit, cum jam multas & munitissimas urbes Gallus occupasset, Hispani tunc temporis sine cura armorum viventibus, ut paucas tantum copias sub Campiductore Marsino (qui levissimo negotio à Ludovico retusus est) ad resistendum objicere potuerint.

Vezirius in Cretam trajicit, & Candiam obsidentibus Turcis animos auget copiosis militum suppetiis & largitionibus, & nunc tandem quæ hæcenus eminè tantum & mitius premebatur, nunc novo robore strictius arctat, & fortissimâ obsessione claudit atq; oppugnat, strenuè Venetis resistentibus.

Poloniæ quoque Turcæ bellum intentant, præmissis Tartaris ad regni illius invasionem; Rex autem Casimirus privatam vitam ducturus, regno renunciat: pro cuius successore pars magna inclinatur in filium

lium

lium magni Ducis Moschoviæ, eâ conditione, ut rejecto schismate Catholicæ profiteretur.

Horrendus terræ motus Dalmatiam concutit, & Ragusæ pars magna subvertitur quinque hominum millibus obrutis.

In Hungaria conjuratur hoc anno Cæsaris Leopoldi caput ab aliquot rebus Hungarici Proceribus, postquam insidias jam in cassum struxerunt, usi occasione illa quando Cæsar Sponsæ ex Italia properaret levi famulorum manu stipatus occurrit per Styriam, quâ spe delusi nunc arctius fœdere ad novas machinationes confringuntur.

✽(1668.)✽ Inter Leopoldum Imperatorem & Brandenburgicum fœdus armorum concluditur contra Svecum.

Die 13. Januarii maximo luctu aulam Cæsaris turbavit mors Ferdinandi Wenceslai filii primogeniti Imperatoris Leopoldi quæ tenellum Principem immaturo funere eripuit.

Die 23. Februarii novum Cæsareum Palatium orto sub medium noctis incendio, auri & argenti jactura milliones superante conflagravit. Pretiosissima superpellectile incineratâ, Particula Sanctæ Crucis inter cineres illæsa reperta est, ideo sub

protectione Augustissimi Imperatoris & Imperatricis in honorem S. Crucis Principum foeminarum Sodalitas erecta die tertio Maji prima vice festum suum titolare celebrat summâ solennitate in Ecclesia domus probationis Societatis Jesu Viennæ.

Die 31. Maji Viennæ in foro Aulico honoribus Immaculatæ Conceptionis B. Mariæ V. colossus ex metallo fusus prægrandis & elegans Leopoldi Cæsaris jussu erigitur.

Adnitente summo Pontifice Clemente IX. pax inter Hispaniæ & Franciæ Reges componitur: ab eodem Pontifice B. Rosa Limensis Sanctorum catalogo adscribitur.

Mareschallus Turenus incredibili aulæ Regiæ plausu Parisiis publicè abjurat Calvinismum, & fidei Catholicæ professionem emittit.

Summus Pontifex declarat irritum ac invalidum fuisse matrimonium inter Regiam Lusitaniæ ac ejusdem maritum Alphonsum, & illa volentibus ita proceribus nubit fratri ejusdem Petro, atq; hic Rex Lusitaniæ constituitur, Alphonsum verò tanquã regno & uxori ineptus (quia impotens à natura dicebatur) primo in custodiam reclusus, deinde in Insulam Terzeram

ram

ram deportatus est, ubi post stolidæ vitæ
 cursum inglorius diem suum obivit. His
 Spani quoque pacem cum Lusitanis iniu-
 runt, & quos hætenus ut rebelles habu-
 runt, nunc omnia restituerunt cum ple-
 jure quæ hujus regni propria fuerunt, æ-
 tequam cum Hispaniæ Monarchia coad-
 sceret, quod factum est tempore Philipp
 II. excepto Ceutæ fortalio in Africa
 quod Hispanorum juri relictum est.

Tractis primò Secretis ad defectione
 artibus iis quibus Burgundiæ servandæ
 cura incumbere Rex Ludovicus die 11
 Februarii medias inter nives hanc Provin-
 ciam invadit, & perfunctoriâ defensionis
 usus, ut populis illuderetur, recipit
 deditioem.

In Turcarum castris ad Candiam pesti-
 grassatur strenuè adhuc Venetis rem sua-
 tum intus tum extra Candiam sagentibus
 Præcipuam tum laudem retulit Venetæ
 classis præfectus Laurentius Cornelius
 qui duodecim triremes, Durachi Bepi
 grandis famæ piratæ, Turcis in auxilium
 ad obsidionem cum comœatu properan-
 tis in portu Fodellæ inopinato assultu
 noctem accensis facibus piceis adhibitis
 invasit, & occisis plurimis infidelium
 plusquam mille Christianis in libertatem
 affec-

fferitis, & eorum loco pluribus infidelibus vinculis & captivitati mancipatis, navibus merfis partim, ac partim interceptis gloriosam victoriam reportavit. Haud ab- similem virtutem & felicitatem ostende- runt Melitenses Equites contra Turcicæ classis Archithalassum, qui in Cretam vela faciebat.

Etiam in finibus Lotharingæ & Palati- natûs ad Rhenum hoc anno digladiatû est, multis & minutis præliis inter Ducem Lo- tharingæ & Electorem Palatinum, ob jura quædam ab Electore prætensa, ac potissi- mum propter jus Wildfangiatûs (vulgò Wildfangs-Recht) sed concessio ab utroque pacis arbitrio Regibus Galliæ & Sveciæ brevi bellum sedatum est.

Postquam Casimirus coronam quam in- ter civiles & externos tumultus viginti an- nis portavit, vel tædio vel animi incon- stantis levitate contra vota & svasiones procerum deposuit & in Galliam discessit opiparis ibi Ecclesiasticorum beneficio- rum proventibus de cætero victurus, Prin- cept Michael Koribut Dux Visnovicensis votis Polonorum eligitur, & in profesto Michaelis Archangeli Rex inauguratur, & paulò post in uxorem accipit Mariam Eleonoram, Leopoldi Cæsaris ex patre foro-

sororem, cum qua sterili matrimonio ducto, ipse brevi regno annorum duorum perfunctus obiit.

✽(1669.)✽ Nascitur Viennæ die 11. Januarii Archi-Dux Maria Antonia, postmodum Conjux Serenissimi Bavariæ Electoris Emmanuelis.

Varia undique à Principibus Christianis auxilia submittuntur Venetis quæ obsessæ Candia immitterent, nec defuit Rex Christianissimus quin afflictæ Christianitati Candia conservanda septem millia pedum & quingentos equites sub Francisco Vindocinensi Duce Belfortio Galliarum Archithalasso & vexillis Pontificiis in Cretam destinaret eâ omnium gratulatione & plausu ut quasi ad urbis obsessæ certam futuram liberationem omnes gestirent, feliciter quoque & copiæ & pecuniaria subsidia jam Candiam appulsa erant & ut majori effectu vires in hostium perniciem copiæ auxiliares explicarent, Gallis suadebatur ut pari consensu & robore cum cæteris auxiliaribus certarent & victoriam operarentur, gens autem hæc impatientior moræ & individua gloriæ cupida dum die 24. Junii in castra obsidentium erumpit, & alacri certamine hostibus incumbit, ac multiplici jam damno attritis

acrius

ariis insistit inopino casu nitrati pulveris
facto accenso primùm trepidare (quòd so-
lum omne suffossis cuniculis excutiendum
putarent) ac deinde pedem retrahere cœ-
perunt. Quod ubi Turcæ adverterunt,
receptis animis ingenti suorum numero
ita fugitantes interceperunt, ut eos sepe-
lire & non expugnare visi sint desideratis
mille & amplius Gallis, etiam perduto Du-
ce Belfortio, qui ita contritus inter cæsos
jacuit, ut nulla pars qua agnosceretur in-
veniri potuerit. Die postmodum 24. Ju-
lii ab universa Christianorum classe ad Cre-
tam in Turcas obseffores pugnatum est,
numerabantur autem præter naves Vene-
tas insuper 29. triremes, septem scilicet
Pontificiæ & totidem Melitenses & quin-
decim Gallicæ: decreta tunc erat eruptio
ex urbe decem millium militum, si tor-
mentorum ruina ex navibus barbari à lit-
tore infestarentur, ut sic utrimq; inin-
tecæde distracti ac confusi vincerentur,
sed re perpensâ quod periculum majus
visum esset, quàm sperata victoria solo
navium insultu hoc die res peracta est,
præsidario milite intra muros sese con-
tinente: cumque Candia posthæc in dies
majores in angustias redigeretur, Mauro-
cenus, cui rerum in urbe summa incumbe-
bat

bat inito consilio cum reliquis Ducibus Classa
 statuit partem urbis excindere & re Dalm
 quam tanto fortius retracto in illam pra cupaf
 fidiaro milite tueri, & sic nova auxilia qu mio ca
 à portu Veneto soluta sub Duce Miranda millic
 lano advenire dicebantur, tutò expectant pensis
 fed Novalea Gallorum auxiliarium Dur mani
 quòd sibi à Rege Ludovico præscriptum Chri
 morarum tempus præterire non posses Turc
 causatus, neglectis omnium Ducum præ ter ru
 eibus discessum suorum molitur & octo
 get. Discessu hoc Vezirio patefacto, vagger
 Galli naves conscenderant, tum ille fro In
 mente impetu obsessos oppugnat, itate Austr
 men exceptus ut post præsidii diminutio Prop
 nem non pariter animos & robur pugnae simu
 di diminutum esse luculento experimento officii
 sentiret: Tandem tamen, post adventum sit, &
 Mirandulani qui ex mille & quingentis to p
 quos è portu Veneto eduxerat, nonni Jo
 sexcentos milites in Candiam intulit, reli goni
 quis omnibus variis ægritudinibus in ite A
 nere confectis aut detentis, die 6. Septem He
 bris de facienda deditioe tractari capo tania
 tum est, & data est Barbaris insula excep felici
 tis Sudæ Garabufarum, & Spinæ longa filio
 arcibus & oppidis littoralibus cum sus tutæ
 districtibus, & relaxata reciproco Turca rito
 rum consensu Venetorum reipublicæ nece
 classa

Cassa arce cum cæteris oppidis, quæ in
 Dalmatia vel Albania durante bello oc-
 cupassent. In hac obsidione quæ trien-
 nio duravit, insumpsere Veneti quatuor
 milliones nummorum scutatorum, iis ex-
 pensis exceptis, quibus omnis generis
 munitiones comparata, periere militum
 Christianorum 29 millia & Octoginta octo,
 Turcarum autem septuaginta millia præ-
 ter rusticorum & captivorum triginta &
 octo millia, qui in suffodiendis cuniculis,
 aggeribusq; operam præstare coacti sunt.

In Hispania motus concitavit Joannes
 Austriacus demortui Regis Philippi nothus
 Propterea Nithardus, quem Joannes potif-
 simum insectabatur, obtentâ a Regina
 officii sui exauctoratione Romam disces-
 sit, & ibi Cardinalium Collegio nona mul-
 to post adnumeratus est.

Joannes verò Austriacus Pro-Rex Ara-
 gonix constitutus.

Æthna & Vesuvius mirè exardescunt.

Henrica Maria Borbonia Caroli I. Bri-
 taniae Regis vidua vitâ decedit, forte in-
 felici adeo & tot annis jactata ut proprio
 filio ad thronum revocato consors resti-
 tutæ felicitatis esse noluerit. Sic jure me-
 rito Anglos, qui marito suo probrosam,
 necem intulerant, averfabatur.

Cle-

Clemens IX. Pontifex factis Sancto-
 adscribit Petrum de Alcantara Franciscanorum Ordinis, & Mariam Magdalenam Ordinis Carmelitici, nec multò post moritur, cui sequenti anno cum sedes quindecim menses vacasset, in locum à purpuratis Patribus subrogatus est Æmilius Altieri à Clemente IX. dum in extremis agens factus Cardinalis, & ob id ipse quoque nomine Clementis X. insignitus, vir omnium curiæ officia exercitatissimus, tam tenuis nominis, existimationis & modestiæ, ut oblatum Pontificatus honorem sinceris votis renuerit, & precibus Cardinalium pænè coactus admiserit.

Salisburgi montis ruinâ multæ ædes plurimi homines obruuntur.

✱(1670.)✱ Petrus Comes Zrinius Franciscus Christophorus Marchio Frangepanus, & Franciscus Comes Nadasdy præcipuæ inter Hungaros nobilitatis cum Erasmo Comite à Tattenbach Styria & multis alijs collatis cum summo Turcico cum Vezirio consilijs & repetitis legationibus subsidijs imploratis, delectatis habere, arces & oppida, quæ minis, & armis invadere non destiterunt, usque dum Augustissimus Imperator cuius vitæ iteratas insidias struxerunt, missis in Hungaria

gariam copiis, sub Comite Sparcavio hæc
 rebellium capita comprehendendi, & victos
 teneri curavit, arcibus & urbibus, quæ re-
 bellibus faverant, vel favere meditaban-
 tur, receptis, & Germano præsidio cu-
 stoditis, Comites Zrinius & Frangippa-
 nus Viennam: Tattenbachius Græcium
 in Styria, Nadaustus Neostadium captivi
 ducti.

Die 2. Januarii Cæsareus aquilex aulici
 putei fores violatas, adjectis ponè canino
 cadavere, ascia, vannoque calce refertâ,
 reperit, unde potens suspicio veneni in
 fontem immissi exorta est.

Judæi die 14. Februarii publico Cæsa-
 ris edicto Viennâ proscibuntur, & die 18.
 Augusti interest ipse Imperator Ecclesiasti-
 cæ inaugurationi, quâ synagoga Judæo-
 rum in Templum Dei, ejus jussu dedica-
 batur sub patrocinio S. Leopoldi Austriae
 Tutelaris.

Die 17. Februarii celebrantur nuptiæ
 inter Michaëlem Poloniæ Regem, & Eleo-
 noram Archi-Ducem Austriae, Augustis-
 simi Cæsaris sororem, quæ ad omnia co-
 pulationis quæsitâ Latinè respondit.

Ex Augustissima Imperatrice die 20. Fe-
 bruarii nascitur Archi-Dux Austriae Joan-
 nes septimestris, & moritur eadem die.

T

Pria-

Princeps Ragotzkiana vidua pro filio suo læsæ Majestatis reo, supplex Augustissimo Cæsari transactione quâdam veniâ sollicitat, & obtinet, filio in certam mortem condemnato.

Franciscus Josephus Borry Medicus & Chymicus in fide suspectus jussu Cæsaris capitur, & Romam transmittitur.

Joannes Adolphus Comes à Schwartzenberg creatur ab Augustissimo Principe S. R. Imperii.

Die 27. Julii Cassovia hætenus rebellis Cæsareo Generali Sporckhio se dedit. Idem Sporckius die secundâ Augusti rebellibus Eperiesinum eripit.

Egregiè quoque per Hungariam & Croatia in schismaticorum reductione unionem Ecclesiæ, & cum optato successu laboratur, maximam operam ad id conferente Illustrissimo ac Reverendissimo Domino Comite Leopoldo à Kollonitz tunc Episcopo Neostadiensis.

Duces Brunswicenses occupant Brunswicum, quæ urbs se pro liberâ multum jam annis gerebat.

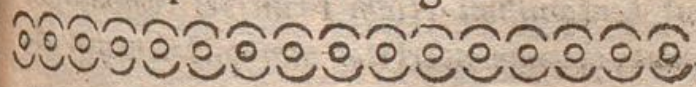
Obiit in Dania Fridericus hujus nominis III. Rex variâ fortunâ exercitus, quæ ob singularia sua merita hæreditariam familiaris militiæ coronam à Statibus regni consecutus.

tus est: Cuius filius Christianus hujus nominis V. successit.

Carolus IV. Lotharingæ Dux, quod, contra initos cum Ludovico Rege tractatus copias aleret, & crederetur nova in eum moliri Regis jussu à Marchione Forillio penè Nanceii interceptus die 26. Augusti celeri se fugâ surripuit, occupatâ Gallicis armis repentinâ invasione totâ Lotharingiâ: Aliquot mensibus antè, scilicet 2. Januarii decesserat è vivis Franciscus Caroli IV. Ducis frater, vir per omnia probatæ pietatis, & novercantem ubique fortunam expertus, qui pater fuit Caroli V. Ducis Lotharingiæ.

Ludovicus XIV. Rex Galliarum invadit, & conditiones Hispanicas in Belgio.

DECAS VIII.

✽ (Ab anno Christi 1670. ad 1080.) ✽

1671. Tandem post multos & inutiles questus, & mendicata à variis Principibus officia, quæis mortem deprecarentur, conjuratæ rebellionis pœnas ultima supplicio dedere Viennæ Franciscus Comes Nadasti, & Neostadii Petrus

T 2 Co-